

huske, hvad det andet var, ministeren sagde, men det var i hvert fald et af svarene.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Det var måske en lidt ironisk bemærkning, jeg kom med, og det skal man passe på med i Folketingssalen. Jeg mente ikke, at jeg skulle være tilsvarende påpasselig, når jeg talte til vores energiminister. Jeg tror, han forstod, hvad jeg mente. Vi har faktisk ikke haft et fælles forslag her tidligere, men jeg synes, at der kan være grund til at nævne, at lige netop det, at priserne kommer til at belaste de områder, der gør de her ting, også skaber en mere nærværende debat og en mere nærværende lokal debat om, hvad det er, man foretager sig.

Så det synes jeg ikke man bare sådan kan sige, for når man laver udligning, så er det jo ligegyldigt, for så er man jo for så vidt ansvarsløs. Den lokale diskussion om vindmøller og vindmølleopstilling, som vi jo altid har haft, vil jo blive endnu stærkere, hvis man vidste, at det også var lokalsamfundet eller i hvert fald området, man boede i, der skulle betale. Ellers kan jeg kun opfordre til, at man i hvert fald følger godt med, når man forhandler energiform, for dér lå det jo fast, hvordan fordelingen skulle være.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Energipolitiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 71:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af en bæredygtighedsvurdering i lovforslag.

Af Hans Christian Schmidt (V), Henriette Kjær (KF), Ebbe Kalnæs (CD) og Thorkild B.

Fransgaard (FRI) m.fl.

(Fremsat 25/1 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Det her forslag kan læses på flere måder. Man kan vælge at se det som udtryk for en markering af, at bæredygtighedsbegrebet ud over miljø også har en social og en økonomisk dimension, som skal medtænkes. Det er en tankegang, som vi også har i regeringen. Desværre kan forslaget også læses på den måde, at det brede bæredygtighedsbegreb skal bruges til at bremse en aktiv natur- og miljøpolitik, hvilket jo vil være en helt uacceptabel konsekvens for regeringen. Men lad mig først kommentere den læsning af forslaget, som tager afsæt i, at det ikke sigter mod en forringet miljø- og naturpolitik.

Som jeg allerede har nævnt, er regeringens udgangspunkt ligesom forslagsstillernes, at bæredygtighed ikke kun handler om miljø. Vi skal også tænke på de sociale forhold. Vi skal have tryghed og social ansvarlighed. Vi skal tænke på velstandsudvikling og økonomisk styrke, men vel at mærke økonomisk vækst uden at der sker en tilsvarende vækst i forurening, affald og energiforbrug. Lad mig på det her punkt blot henvise til det tillæg til regeringsgrundlaget, som vi i øjeblikket har til diskussion, om det holdbare Danmark.

Der er imidlertid nogle svagheder i det konkrete forslag selv set fra dette fælles synspunkt. For det første synes jeg, at forslagsstillernes tilgang er ekstremt bureaukratisk og ekstremt akademisk, når forslagsstillerne vil have, at vi her og nu fra centralt hold skal fastlægge indikatorer for og vurderinger af bæredygtigheden. Det er meget centralistisk, ekstremt bureaukratisk og tungt. Det er et af de forslag, man kan karakterisere som fuld beskæftigelse i den offentlige sektor.

Regeringen ønsker i stedet, at vi gennem en dialog med befolkningen finder ud af, hvilke konkrete mål vi vil nå på de enkelte områder, før vi i enighed i Danmark kan tale om bæredygtig udvikling. Kun ved at sikre engagement i det fælles ansvar på alle niveauer i samfundet kan vi skabe det sammenhold, som gør, at vi i fællesskab kan nå målene.

For det andet skal vi tænke os godt om, før vi etablerer et nyt formalistisk system, hvor ethvert lovforslag, stort som lille, partout skal belyses ud fra en lang række forskellige indikatorer. Indikatorer kan være nyttige, det er vi jo helt enige om, men bæredygtighedsbegrebet har mange dimensioner. Derfor er jeg ikke sikker på, at vi skal fastlægge sådanne formalistiske krav til alle forslag.

Regeringen er meget opmærksom på, at alle forhold ved et lovforslag skal belyses. Vi belyser i dag, når vi fremsætter forslag, ikke bare de miljømæssige konsekvenser, som forslagsstillerne gør opmærksom på; vi belyser de økonomiske konsekvenser, vi belyser de kommunal-økonomiske konsekvenser, og vi belyser også de erhvervsøkonomiske konsekvenser af alle forslag. Det er altså noget mere end det, man vil, ud fra en lang række indikatorer.

Regeringen er gået langt med at indpasse miljøsynspunkter, når det drejer sig om den økonomiske lovgivning. Vi gennemfører allerede nu – og jeg tror, at vi kan gøre det endnu bedre, end vi har gjort det tidligere – en miljøvurdering af finanslovforslaget. Vi gjorde det – og det var en international pionerindsats – første gang i 1997, og vi har baseret på vores erfaringer prøvet at forbedre det både i 1998 og i 1999, og vi lægger op til et yderligere løft i kvaliteten. I den kommende miljøvurdering vil fokus bl.a. rettes mod indikatorområdet og en udvidet vurdering af bevillingsændringernes miljøvirkning.

Med miljøvurderingen tilstræbes således en sammenhængende og analytisk velfunderet indsigt i effekterne af den miljøindsats, der planlægges og prioriteres via de årlige finanslove, lige så vel som miljøeffekten af en række af de økonomiske tiltag bliver bedømt.

Ud over disse ting, som jeg nævnte før, er de miljømæssige konsekvenser, både negative og positive, af lovforslaget blevet vurderet siden 1993. Miljøkonsekvenserne forstås bredt og omfatter påvirkningen i natur og landskab, kultur- og naturressourcer som vand, luft osv. Vurderingen omfatter også påvirkningen af sund-

heds- og sikkerhedsmæssige forhold, som har betydning for menneskers velfærd og livskvalitet i bred forstand.

For at forbedre kvaliteten af miljøkonsekvensvurderingerne er Miljø- og Energiministeriet i øjeblikket i færd med at lægge sidste hånd på en ny vejledning til brug for ministeriernes arbejde.

Desværre kan forslaget, som jeg nævnte i indledningen til mit indlæg her, også opfattes som et forsøg på at bruge det brede bæredygtighedsbegreb til at kvæle ethvert initiativ på miljø- og naturområdet, så alt ender i en endeløs syltekrukke af kæmpemæssige udregninger og beregninger, indikatorer og internationale og nationale standarder og normer osv., så vi simpelt hen aldrig får rørt os ud af flækken og får gjort noget som helst i det her land.

Når forslaget kan give anledning til sådan en læsning, som jeg håber umiddelbart vil blive afvist og dementeret af forslagsstillerne, så er det bl.a., fordi forslaget egen ordlyd kun indeholder en pligt til en bæredygtighedsvurdering af lovforslag og af handlingsplaner, der har miljømæssige konsekvenser. Det vil altså sige, at alt det andet ikke skal vurderes. Det er kun miljølovgivningen, der skal vurderes ud fra bæredygtighed.

Og det vil sige, at man vil bruge bæredygtighedsbegrebet mod miljøpolitikken i stedet for at sige, at det, der ligger i bæredygtighedstanken, er, at vi skal have en økonomisk og social udvikling, der også er miljømæssigt bæredygtig. Det er vel i virkeligheden i den oprindeligste forstand af ordet en perversion, altså man drejer fuldstændig rundt på begreberne, hvis det er sådan, det skal forstås, men jeg har set, at hr. Schmidt har bedt om ordet, og nu vil vi få at vide, om det er sådan, det skal forstås.

Hvorfor er det kun den slags forslag, der skal vurderes? Skal forslaget fra De Konservative og Venstre, som er en del af forslagsstillerne her, om at fjerne en del af skatten på nye biler omfattes af dette forslag, hvor vi så går alle indikatorerne igennem? Så tror jeg, at man har glemt at fortælle Det Konservative Folkepartis formand, da han fremsatte forslaget, at det var det, det gik ud på. Der var ikke meget om OECD-indikatorer og bæredygtighed i det, så vidt jeg husker; der var vist højt sat en forkølet ansats til et forsøg på at opnå en statsfinansiell neutralitet.

Derfor er det vigtigt for os at få at vide: Er det her kæmpecirkus, der skal sættes i værk,

alene noget, der skal gælde på miljøområdet, eller skal det gælde hele vejen rundt, altså også skattelettelsesløfteforslag osv.?

Hvis det ikke er tanken, at det her alene skal gælde på miljøområdet, men gælde hele området, så gør det forslaget mere tiltalende, men unægtelig også mere bureaukratisk, for ikke at sige – tror jeg – at man næsten kan frygte, at vi kvæler lovgivningsarbejdet herinde.

Da jeg kender forslagsstillerne som ordentlige og tiltalende mennesker alle sammen, så er jeg overbevist om, at de gode hensigter er løbet af med dem, og at de simpelt hen ikke har gjort sig konsekvenserne klart. Det vil sige, at hvis formålet med at fremsætte dette forslag er at få en diskussion om, hvordan vi kan gøre tingene bedre herhjemme, og at det er en udstrakt hånd til en samtale, så er svaret fra regeringen et ja og en imødekommenhed.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg skal senere vende tilbage med nogle bemærkninger til miljøministerens indlæg, men jeg må sige, at det er overraskende, at jeg skal høre Danmarks miljøminister fra det danske parlaments talerstol stå og kalde bæredygtighedsudviklingen og den måde, det begreb er skruet sammen på af FN, af OECD, af Det Økonomiske Råd, for et kæmpecirkus.

Men jeg håber da, at man ude i verden lytter til den minister, der ellers ynder at stå og tale om miljøspørgsmål og føre sig frem – og det skal han have ret til – for det er den selvsamme miljøminister, der står her i Folketingssalen og siger, at omkring bæredygtighed er der jo et kæmpecirkus.

Og så vil jeg gerne sige, at jeg kan slet ikke forstå, at det kan give regeringen så stort et problem, det her, og jeg må jo sige, at FN synes, det kan lade sig gøre, OECD synes, det kan lade sig gøre, og Det Økonomiske Råd synes, det kan lade sig gøre, og vi synes sådan set, at hvis de tre organisationer mener, at det kan lade sig gøre, mon så ikke også, at det kan lade sig gøre for regeringen.

Lis Greibe (S):

Det beskrevne overordnede mål i det fremsatte beslutningsforslag, nemlig at søge at fremme et bæredygtigt samfund, er det meget svært at være uenig i. Vi skal da naturligvis se på alle tænkelige konsekvenser af vore love og ikke mindst de langsigtede konsekvenser, men at

sige er let, at gøre er desværre betydelig mere vanskeligt.

Der henvises i beslutningsforslagets bemærkninger til bæredygtighedsprincipformuleringen i Brundtlandrapporten fra 1987. Men netop denne henvisning viser i al sin tydelighed, hvor svært det er at definere mere konkret, hvorledes der kan opstilles en målsætning for en bæredygtig udvikling. Brundtlandrapporten definerer en bæredygtig udvikling som værende en, der »opfylder de nuværende behov uden at bringe fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare«.

Og det er naturligvis rigtigt, at bæredygtighed dybest set er et spørgsmål om fordeling mellem generationerne, men at finde svaret på, hvorledes dette gøres bedst, er netop at finde en fælles politisk holdning. Denne holdning bør præges af befolkningens ønsker, og i det daglige arbejde her på Christiansborg er det vel dybest set det, som vi ofte diskuterer i forbindelse med behandling af lovforslagene ud fra hver vores politiske holdning.

Vi er kommet langt i Danmark med hensyn til at miljøvurdere vore lovforslag, og dette er Socialdemokratiet meget tilfreds med, og vi vil under ingen omstændigheder medvirke til tiltag, der på nogen måde kan svække de miljømæssige hensyn.

En af grundene til, at vi er nået så langt i arbejdet med at miljøvurdere vore lovforslag, skyldes i høj grad, at man på dette område ofte kan opstille talmæssige mål, der kan vejes og måles, og hvis der er tvivl om rammerne, er der ofte en bred politisk enighed om, at usikkerhed og tvivl som konsekvenserne hellere skal udløse strengere krav end følge en laden stå tilholdning, og her har vi i høj grad befolkningen bag os.

Men regeringen vil naturligvis gerne udvide begrebet »at forbedre lovarbejdet«, og den er allerede godt i gang med også at se på andre aspekter. Der er bl.a. nedsat et tværministerielt udvalg, og der indsamles erfaringer fra udvalgte lande og internationale organisationer vedrørende anvendelse af mål og indikatorer i bæredygtighedsstrategier. Parallelt hermed tages i regeringens debatoplæg »Det holdbare samfund« fat på den nødvendige dialog med befolkningen om, hvorledes vores samfund skal udvikle sig, hvilke holdninger og værdier danskerne ønsker fremmet.

At fastlægge kørespor for en bredere samfundsmæssigt bæredygtig udvikling med ana-

lyser af de OECD-påpegede indikatorer kræver nemlig den samme definition, som befolkningen har været med til at stille omkring miljøet. Den udvidede samfundsdefinition er regeringen i fuld gang med via den nødvendige dialog med befolkningen. Målet er at fremsætte en strategi for bæredygtig udvikling i år 2002, og Socialdemokratiet mener ikke, at arbejdet, processen, hen imod dette mål kan forceres.

Vi har allerede i dag krav til lovvurderinger, der går videre end kun til at omhandle miljøet, og statsministeren har udmeldt, at disse krav løbende vil blive udbygget i takt med metodeudviklingen. Denne udvidelse vil helt sikkert også kunne ses i den nye vejledning om lovkvalitet, som statsministeren har på bedding, og som snart er klar til stabelafløbning.

Hvis intentionerne bag beslutningsforslaget er at viderebygge på kravet om lovkvalitet og ikke at svække miljøpolitikken, så er Socialdemokratiet enigt med forslagsstillerne, men vi ønsker, at udviklingen sker i en velfunderet proces i samspil med befolkningen, og afviser med denne begrundelse beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Sådan helt hen ved afslutningen kom det, at Socialdemokratiet afviser forslaget. Jeg ville i grunden godt bede den socialdemokratiske ordfører om at uddybe det lidt, for det var jo kun tre-fire ord, der kom til sidst. Jeg fik næppe helt fat på, hvad der er årsagen til, at man afviser forslaget.

Jeg forstod, at Socialdemokratiet er enigt, og det er jeg da glad for, for ellers ville vi jo få store problemer, hvis vi i det danske parlament i dag skulle sige, at vi sådan set ikke bakker det op i FN, som vi selv har tilsluttet os, eller OECD eller Det Økonomiske Råd, eller hvem der måtte have gjort det, og de skriver jo alle, at det er muligt.

Må jeg citere Det Økonomiske Råd fra dets rapport fra 1998, hvori det skriver, at det er muligt at konstruere bæredygtigheds mål for et enkelt land, især fordi mange af de indgreb, der er nødvendige for at sikre global bæredygtighed, må foretages af de nationale regeringer.

Det eneste, man kan sige her, er sådan set, at det bare gælder om at komme i gang. Hvad er det så, man kan være imod fra Socialdemokratiets side? At vi går i gang med det, som det i øvrigt tilkendegives fra alle sider at vi godt kan gøre i dag?

(Kort bemærkning).

Lis Greibe (S):

Ja, så er det bare om at komme i gang, og ja, det er lige præcis det, vi er i gang med.

Jeg beklager så meget, at hr. Hans Christian Schmidt ikke har hørt mit indlæg, for jeg gjorde udtrykkelig opmærksom på, at det var en proces, vi var inde i, og at vi mente, at denne proces var nødvendig.

Jeg gjorde også opmærksom på, at OECD's opstillede kriterier og indikatorer ikke er noget, hvor vi bare kan sige: Så gør vi det. Vi må gå ind og finde ud af, hvad vi egentlig lægger i disse meget flotte ord. Den proces med at gå ind og definere, hvad det egentlig er, vi skal se på, er den, vi er i gang med, er den, vi arbejder med. Så vi spænder ikke ben, vi siger bare, at det ikke er noget, vi kan beslutte nu og her i dag.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jo, men så vil jeg læse op, hvad der står på B 71's forside:

»Folketinget opfordrer regeringen til at indføre en bæredygtighedsvurdering i lovforslag og i handlingsplaner, der har miljømæssige konsekvenser, således at de samlede samfunds-mæssige konsekvenser – herunder de miljømæssige, de økonomiske, de sociale og de beskæftigelsesmæssige konsekvenser – vurderes, før lovforslagene fremsættes i Folketinget.«

Og med det, fru Lis Greibe lige har sagt, hvorfor kan man så ikke tilslutte sig det?

Gitte Seeberg (KF):

Da den konservative ordfører, fru Henriette Kjær, ikke har mulighed for at være til stede her i salen i dag, skal jeg på hendes vegne fremføre Det Konservative Folkepartis standpunkt i sagen.

Ordet bæredygtighed er efterhånden blevet udhulet og brugt og misbrugt i så mange sammenhænge, at det kan være svært at finde ud af, hvad begrebet efterhånden indeholder. I Det Konservative Folkeparti synes vi derfor, at der er behov for en ny definition eller en opstramning af indholdet af begrebet, når vi bruger det i lovgivningen.

OECD har jo udarbejdet nogle ganske gode indikatorer for en bæredygtig udvikling, hvor man ser på både de økonomiske, de sociale og de miljømæssige indikatorer, som man skal tage

højde for, når man vurderer de lovforslag, der fremsættes her i Folketinget.

I dag skal der foretages en miljømæssig vurdering af et lovforslag. Det mener vi også i Det Konservative Folkeparti er nødvendigt, men der er også behov for at sætte den miljømæssige vurdering i sammenhæng med de økonomiske og de sociale aspekter. På den måde vil vi kunne se, hvad forslaget kommer til at betyde for arbejdsløsheden, sundhedstilstanden, bruttonationalproduktet osv.

Vælger man f.eks. at forbyde et bestemt materiale, skal man sikre sig, at der også er en betydelig gevinst ved forbudet, for hvis det blot betyder en minimal miljøgevinst, men til gengæld betyder et enormt tab af arbejdspladser eller en forøget sundhedsrisiko som følge af brugen af et nyt produkt, har man vundet lidt, men tabt meget. Derfor ønsker vi en mere omfattende helhedsvurdering af de lovforslag, der fremsættes.

Vi mener, forslaget har sin styrke i, at netop disse kriterier og beslutningen om at udarbejde en national strategi for bæredygtig udvikling har sit udspring i FN-mødet for miljø og udvikling i 1997. Det er nu 3 år siden, at vi i FN-regi har tilsluttet os disse mål, og vi mener derfor, at det er på tide, at Danmark efterlever disse målsætninger om en mere bæredygtig udvikling.

Regeringen vil altid gerne gå i front, når det drejer sig om implementeringen af internationale miljøbeslutninger. Det har regeringen muligheden for her og nu, og det håber vi selvfølgelig at regeringen vil benytte sig af.

Jørn Jespersen (SF):

Forslagsstillerne påpeger i forslaget, at bæredygtighed ikke kun handler om miljø, men også om social og økonomisk udvikling. Det har de jo fuldstændig ret i, og det er også i overensstemmelse med alle principperne og definitionerne efter Rio.

Imidlertid er det meget uklart, hvad forslagsets egentlige sigte er. Er intentionen, at der skal foretages flere og bedre miljøvurderinger af alle de andre lovforslag og alle de andre politikker på landbrugsområdet og på trafikområdet, eller er intentionen derimod, at der skal foretages flere økonomiske analyser af de miljømæssige forslag. Det mener jeg henstår fuldstændig uklart.

Derfor kan vi godt frygte, at intentionen fra Venstres side er, at egentlige miljøforslag skal vurderes for deres økonomiske effekter, sådan

at nogle af dem kan skydes ned. Jeg vil gerne have afkræftet min frygt, hvis den er uberettiget. Eller er intentionen f.eks., at landbrugslovene skal miljøvurderes, sådan at man eventuelt får en vurdering af, om det er bæredygtigt at producere 23 millioner svin i Danmark om året? Hvis det er det sidste, der er intentionen, så er der virkelig tale om nytænkning fra Venstres side, og så er vi meget interesserede i forslaget.

Jeg vil gerne fastslå nogle principper fra SF's side, når vi snakker om bæredygtigheds-vurderinger:

Vi er af den opfattelse, at selvfølgelig skal også miljø- og naturforslag og øvrige planer kunne underkastes en costbenefitanalyse og vurderes for deres konsekvenser for erhvervsudviklingen, uden at det nødvendigvis er det eneste kriterium, der afgør vores stillingtagen, men selvfølgelig skal det indgå i vurderingen.

Det betyder omvendt også, at en del kemikalier uden videre burde kunne forbydes ud fra sådan en vurdering, fordi deres nytteværdi for samfundet er så ringe, som den er, og at man på baggrund af et forsigtighedsprincip uden videre kunne undvære dem.

Vi er også af den opfattelse, at der er brug for at udvikle miljøpolitikken og dens redskaber, så miljøfremskridt ikke alene vedtages af hensyn til miljøet, men samtidig understøtter en grøn erhvervs politik og skaber mulighed for vækst og beskæftigelse inden for rene teknologier og inden for miljøindustrien.

Vi mener også, at miljøreguleringen altid bør ses i et internationalt perspektiv, og det er måske et perspektiv, der er lidt underbetonet i forslaget. Når Danmark med jævne mellemrum går foran i miljøpolitikken, så er det jo ikke bare af selvgodhed, for at være bedre end de andre, så er det, fordi det har et internationalt perspektiv, så er det, fordi vi mener, at vi kan demonstrere en vej at gå, at vi kan skabe en kritisk masse, at vi kan påvirke internationale forhandlinger ved at vise, at ting kan lade sig gøre i praksis.

Vi vil også godt advare imod den tankegang, at der uden videre kan sættes kroner og øre på ethvert miljøforslag. For nylig kom der en udmærket bog fra en forening, der hedder Nyt Europa, som hedder »93 tons lærker«. Her lægger man op til en diskussion af: Hvad er værdien af den danske bestand af sanglærker? Det kan jo ikke uden videre gøres op i mere aften-skoleundervisning eller flere motorveje, hvis vi f.eks. mister halvdelen af vores bestand. Hvad

er perspektivet i og værdien af den nedgang, der har været i antallet af agerhøns og harer i det åbne land? Det er jo meget svært at vurdere udelukkende ud fra en økonomisk analyse. Det vil vi advare imod.

Så vil vi godt påpege, at den proces, som vi jo er EU-forpligtede til, nemlig at integrere miljøhensyn i alle politikker, som jeg nævnte: miljøhensyn i transport og i landbrug, går alt for langsomt og er alt for uambitøs både i Danmark og i EU. Og dér synes jeg da det ville være positivt, hvis Venstre udviste mere interesse for at presse på i den proces, så vi virkelig fik en bæredygtighedsvurdering også på det miljømæssige område af f.eks. vores fuldstændig uhyrlige landbrugspolitik i EU, af vores vanvittige transportpolitik osv.

Vi er sådan set også af den opfattelse, at miljøintegrationen dybest set er statsministerens ansvar. Vi mener egentlig, at det er regeringschefen, der burde stå i spidsen for at sikre, at miljøhensynet bliver integreret i alle sektorpolitikker, og at vi burde følge andre landes eksempler med at nedsætte et parlamentarisk udvalg, som følger integrationsprocessen, også med repræsentanter for grønne organisationer og for erhvervslivet, sådan at der komme skub i processen.

Vi kunne godt tænke os, at alle ministerier langt mere håndfast blev forpligtet til at udarbejde en samlet plan for miljøintegration, ikke bare i kommende lovforslag, men i hele den samlede politik, der foreligger, også indeholdende mål, virkemidler, indikatorer og pligt til en jævnlig evaluering.

I øjeblikket bliver ca. 20 pct. af lovforslagene miljøvurderet grundigt, ordentligt, seriøst. Det er efter vores opfattelse alt for få forslag, og derfor vil jeg gerne spørge miljøministeren ved denne her lejlighed, om regeringen har planer om at lave en bedre og grundigere og mere omfattende miljøvurdering af flere lovforslag.

Endelig skal jeg pege på, at miljøvurderingen af finansloven efter vores mening ikke er god nok. Der er mere tale om en økonomisk vurdering af miljøpolitikken, end der er tale om en miljøvurdering af den samlede økonomiske politik. Det er der grund til at gøre noget ved.

Derfor skal jeg konkludere, at vi ikke kan støtte beslutningsforslaget, som det foreligger, men at vi synes, det er en væsentlig debat, og vi vil meget gerne fortsætte debatten om det.

Svend Aage Fauherholdt (DF):

Dansk Folkeparti er ikke medforslagsstiller til det her beslutningsforslag. Det poppede ord »bæredygtig« bliver brugt 29 gange i det lille beslutningsforslag her. Og når der bliver sagt poppet, så er det altså ordet, som vi utrolig gerne i mange situationer vil udskifte med nogle rigtige ord i stedet for bæredygtig. Det bliver brugt i næsten alle sammenhænge, og vi kan ikke bare bruge det i alle sammenhænge inden for Dansk Folkeparti. Dér vil vi gerne bruge nogle andre ord.

Når så ordvalget bliver kritiseret lidt her, så er det jo ikke, fordi vi er modstandere af, at der bliver foretaget nogle konsekvensberegninger af forskellige ting. Dér vil vi utrolig gerne være med, og når de konsekvensberegninger så kommer, vil vi måske sige, at de er tilfredsstillende for os, i stedet for igen at køre på det poppede ord bæredygtig, altså sige: Det her er tilfredsstillende. Her er et tilfredsstillende regnskab. Det er tilfredsstillende for os.

Vi har jo haft lovforslag herinde, hvorom vi må sige: Det er ikke tilfredsstillende i dag, heller ikke på miljøområdet. Hvis vi f.eks. tager skrotning af biler, så ved vi i dag, at der er virkelig gode miljøtiltag og også fabrikker og eksperter, der arbejder med bilskrotning; men i dag, hvor skrotaffaldet tårner sig op, har der ingen konsekvensberegninger været af det pågældende lovforslag, som helt sikrer, at når vi igangsætter det, så er vi sikre på at kunne sende affaldet til forbrænding. Der er nogle faciliteter, som slet ikke er i orden endnu, i hvert faldovre i Vestjylland.

Vi vil gerne i Dansk Folkeparti være med til at foretage sådan nogle beregninger, sådan at når vi vedtager et lovforslag, så kan vi på en eller anden måde slutte kredsløbet. Det ser vi frem til, og kan vi få det her beslutningsforslag igennem, så der kommer et godt forslag, som er retningsgivende for nogle af de konsekvensberegninger, så er det klart, at så er vi med fra Dansk Folkeparti.

Ebbe Kalnæs (CD):

Nu kan man til sådan et forslag som det her have nogle forskellige udgangspunkter, og jeg vil vælge et udgangspunkt, som jeg prøver at omsætte i eksempler og praktisk handling i det daglige.

Når vi taler om bæredygtighed, så er det da rigtigt, at hvis man er på de rigtige steder på det rigtige tidspunkt og sidder og laver havelå-

ger og sætter streger de gange, der bliver sagt bæredygtighed, så kan man godt få hele siden fuld, og man er nogenlunde sikker på, at de, der taler om det, ofte mener noget forskelligt.

Jeg skal med det samme understrege, at et velfærdssamfund med højt forbrug har pligt til og bør have den fornuft at være meget omhyggelig med sit miljø. Man bør tænke meget på det i enhver sammenhæng, men man skal også huske på, at med den måde, vi laver lovgivning på på miljøområdet og også på energiområdet, som vi har behandlet i dag, består den af flere og flere rammelovgivninger og flere og flere ministerbemyndigelser, hvor man laver det, jeg gentagne gange her fra talerstolen har kaldt selvkørende lovgivning, nemlig en lovgivning på miljøområdet, som lægges op som noget meget bastant, næsten terroristisk i sin egenrådighed, og så siger man, at den skal administreres et andet sted, og det er ofte i amterne.

Så trykker man manualer, der er ganske detaljerede, og som man går frem efter, og så har man, som jeg har fortalt det engang imellem, somme tider lidt ufølsomme kommissærer, som benytter sig af den manual i det daglige, og så bliver den brugt miljømæssigt i en hvilken som helst situation.

Lad mig give et eksempel: Et mindre samfund, som er på kanten af sin eksistens, men som stadig væk har en idrætsforening, måske også en brugs, måske også en skole, kan sagtens komme i den situation, at miljølovgivningen siger generelt, at der ikke kan udbygges på grund af naturen i forskellig sammenhæng, ikke fordi der udledes giftige stoffer eller andet, men fordi vi synes, at det må der ikke røres ved.

Det er det, jeg kalder en meget rå form for selvkørende lovgivning, som vi ikke har mulighed for at gå ind og miljøvurdere politisk, for vi er nemlig færdige med at vurdere politisk; det er gået over til den almindelige selvkøring. Og så sker der rent faktisk det, at det miljø, som de mennesker, der bor der, har, nemlig deres mulighed for eksistens, deres mulighed for beskæftigelse osv., forsvinder. Deres måde at opretholde tilværelsen på, som de har været vant til, forsvinder, fordi vi ikke længere har en politisk vurdering af den enkelte sag med alle faktorerne inde, om det er rimeligt at bruge den firkantede, selvkørende lovgivning i denne her situation.

Det vil for mig være utrolig væsentligt, at vi vender tilbage til en situation, hvor vi rent fak-

tisk politisk kan vurdere en ting, uanset at vi har en miljølovgivning, og gå ind og vurdere den individuelt og sige: Er det nu det, der skal til her? Får vi den store miljøgevinst hjem, som er så meget værd, at den betyder, at den samfundsform og den mulighed, man havde dér, stort set forsvinder ved samme lejlighed? Det kan jeg finde masser af eksempler på og vise masser af eksempler på.

Det er klart, at en af forudsætningerne for et godt miljø altså også er muligheder for beskæftigelse, også er muligheder for, at man kan opretholde tilværelsen derude, hvor man er. En af mulighederne, man i hvert fald miljømæssigt kan få ud af det, er, at de sidste, der er tilbage derude, kommer til at transportere sig ud af det.

Det er klart, at man kan tale om, at man på trafikområdet kan hæve benzinprisen eller lave alle mulige andre hindringer for at kunne bruge energibrændsel i det daglige til at komme frem og tilbage. Så kan man sige: Det er synd for miljøet, så det sætter vi en stopper for, eller også forhindrer vi det gennem beskatning og andet. Men det vil sige, at så ophører den livsform, så ophører den mulighed for, at man kan eksistere.

Det billede, jeg prøver at skabe, er, at det er ganske fornuftigt med miljølovgivning. Vi skal aldrig acceptere noget, der er giftigt, eller at noget, der ødelægger miljøet, så ikke det kan genoprettes, tillades. Dér er jeg ganske enig i, at dér skal vi bruge den vurdering meget bredt på alt, hvad vi foretager os.

Men vi må erkende, at en masse af den miljølovgivning, vi laver, er utrolig automatisk, er utrolig selvkørende, er utrolig umulig at få fat i igen politisk. Der vurderes jo ikke politisk i et amtsråd, når embedsmændene har siddet og fortalt: Ikke tale om, det kan vi ikke have dér. Det kommer aldrig for det tekniske udvalg. Det når aldrig nogen sinde frem. Det er slet ikke noget, man tager stilling til.

Som jeg også har nævnt tidligere: Når jeg taler med en direktør i amtet i en sammenhæng, hvor jeg siger: Det dér har I behandlet klodset, var der ikke en anden mulighed? – så siger direktøren ofte: Hvorfor ringer du om det? Sådan noget blander vores politikere sig aldrig i. Den form for styret miljøpolitik . . .

Anden næstformand (Henning Grove):

Ja, og jeg blander mig i taletiden.

Fru Dorit Myltoft.

Dorit Myltoft (RV):

Da partiets ordfører i denne sag, fru Vibeke Peschardt, ikke kan være til stede, skal jeg oplæse følgende synspunkter:

Højresiden i salen er enig om at indføre en bæredygtighedsvurdering i fremsatte lovforslag.

For det første kan ingen være uenig i, at det er fornuftigt at beskrive de konsekvenser, et lovforslag vil få for miljøet, for det andet kan man heller ikke være uenig i, at de økonomiske konsekvenser af et forslag skal indgå i miljøvurderingerne, eller for det tredje, at de sociale og beskæftigelsesmæssige virkninger af lovgivning skal være nøje overvejet, eller for det fjerde, at man skal vurdere og prioritere sin miljøindsats.

Alt dette er efter Det Radikale Venstres mening rigtigt, men også en lille smule banalt. Hertil kommer, at det faktisk er gennemført i praksis, måske ikke lige på den måde, forslagsstillerne gerne vil have, men i realiteten bliver disse overvejelser jo foretaget, så godt som hver gang der fremlægges et lovforslag fra regeringen.

Der er vel ingen, der vil benægte, at regeringen overalt, hvor det er relevant, medtager miljøvurderinger. Jeg kan f.eks. nævne Trafikministeriets meget grundige og fremragende VVM-redegørelser. De er typisk medtaget i ethvert forslag, hvor sådanne uddrag er vigtige for beslutningen om og sammenhængen i et infrastrukturprojekt.

Fra samme ministeriums område kan jeg nævne, at man allerede i den beskrivende fase tager højde for at undgå at krænke fredninger. Man projekterer og planlægger simpelt hen uden om fredede områder. Ingen vil vel heller benægte, at regeringen er meget optaget af de økonomiske konsekvenser af lovforslag eller af strukturvirkningerne på arbejdsmarkedet og det sociale område.

Regeringspartierne er i allerhøjeste grad optaget af de ting, hvad der aktuelt afspejler sig både i økonomien og beskæftigelsen. Så det, forslagsstillerne gerne vil, mener vi i Det Radikale Venstre allerede foregår på fuld kraft. Det er så en smagssag, hvordan man vil udforme tingene. Regeringen har gjort det på sin måde, og andre vil måske gøre det på en anden måde.

Vi har den opfattelse, at der de sidste 7 år er blevet ført en aktiv miljøpolitik, som Danmark kan være bekendt. Miljøet vil ikke være vinde-

ren ved yderligere bureaukrati, som forslagsstillerne lægger op til.

Vi kan altså ikke støtte forslaget.

Søren Kolstrup (EL):

Det er et forunderligt forslag, som her er fremsat.

Enhedslisten er enig i, at det er fint at præcisere bæredygtighedsbegrebet. Enhedslisten er enig i, at det er fint at få operationaliseret et sådant begreb, og i særdeleshed er det da fint, hvis man vil bruge bæredygtighedsprincippet og disse her operationaliseringer, man foreslår, i forhold til landbrugslove, i forhold til trafiklove og ikke mindst i forhold til den samlede investeringspolitik i samfundet, både den offentlige og den private.

Hvis man fra forslagsstillerens side vil gå i spidsen og medvirke til forhåndsgodkendelser, når private investorer går i gang, så har det her forslag et stærkt antikapitalistisk sigte, som bør støttes af enhver socialistisk kraft i samfundet. Enhedslisten vil bakke dette forslag op, hvis det er en korrekt forståelse.

Vi har selvfølgelig også et par enkelte momenter, som vi er nervøse for, og det er, hvis forslaget udelukkende skal forstås på den måde, der hedder, at det er miljøforslagene, der skal gennemgå en ekstra testning. Altså inden for det økonomiske, sociale og miljømæssige område kan vi sige: Fint nok! Dér, hvor vi står af, er, hvis man vil opgøre alt her i livet i penge og tror, at alt kan måles og vejes, og så derefter vil finde den korrekte investering. Vi mener, der findes herlighedsværdier i samfundet, som er urørlige: Det kan være spørgsmålet om tudsen nord for Svendborg, når man skal lave Odense-Svendborg-motorvejen, og hvor man siger: Her er altså nogle herlighedsværdier, som er urørlige, og som der ikke kan sættes tal på. Men det var vel ikke anderledes, end at det kunne vi diskutere med forslagsstillerne. Men altså dér har vi en bekymring; der er simpelt hen områder, hvor vi siger: De er hellige, de er ukrænkelige, uanset hvilke tal man sætter på dem. Eller sagt meget enkelt og populært: Hvis der går Lomborg i det her forslag, er vi ikke med.

Et andet moment, vi må sige nej tak til, er bemærkningerne om joint implementation.

Dermed har jeg sagt: Vi kan ikke afvise forslaget, men der er i hvert fald to eller tre steder, hvor vi vil have trukket nogle ord ud, og det vil

sige, at vi må have lavet nogle ændringsforslag, hvis vi skal kunne støtte det.

Altså nej tak til joint implementation. Der er nogle herlighedsværdier, som er urørlige, og som vi ikke kan sætte tal på.

Og endelig er vi selvfølgelig interesserede i at høre, hvad det er for en tolkning, som vi skal have af forslaget. Jeg tror, det var SF's ordfører, hr. Jørn Jespersen, der også var interesseret i at høre, hvordan det her skal forstås. Altså: Er det alle forslag, der ligesom skal testes for et bæredygtighedsprincip?

Men i hvert fald kan jeg også sige: Hvis det er den første tolkning, jeg nævnte, der er korrekt, så skylder jeg faktisk hr. Hans Christian Schmidt og hans medforslagsstillere en undskyldning, for jeg synes ikke, de har været til meget miljøpolitik, men hvis de vil til at agitere for så voldsomme testninger, som det her, så er det lige før, de har overhalet nogle af os andre indenom, og det skal de da ikke have utak for.

Men som sagt er der altså noget, vi skal have fjernet, førend vi kan støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg har svært ved at forstå, at hr. Søren Kolstrup er bekymret for en testning af et miljøforslag, og det vil sige, at miljøforslaget skal kunne holde, skal kunne dokumentere, at det har så væsentlig en betydning, at det kan hindre f.eks. en udvikling, eller at nogle mennesker, der bor i et område, og som har en livsform, som ikke kan få lov at formere sig i en rimelig grad, stadig væk kan opretholde tilværelsen og få tingene til at hænge sammen økonomisk.

Jeg har svært ved at forstå, at den testning ikke er til stede, og dér er jeg nødt til at blive lidt hovskisnovski og sige: Det, at man ikke vil have den testning, er ofte en holdning, der er lettere for dem, der har deres på det tørre. Det er ofte en holdning, der er lettere for dem, der er sikret rent socialt og beskæftigelsesmæssigt på en måde, så det er ret ligegyldigt for dem. Men der er altså en række mennesker i det her samfund, som stadig væk lever med korte opsigelsesvarsler og med ringe muligheder og meget usikre muligheder for beskæftigelse. For dem er den slags forslag, hvis ikke de bliver testet, somme tider vejen til en katastrofe.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jo, men jeg forstår godt hr. Ebbe Kalnæs. Altså det er, som om hr. Ebbe Kalnæs siger: Jamen hvis vi ikke foretager det her, så kan det f.eks. gå ud over beskæftigelsen, ikke? Det kunne jo være en rimelig betragtning. Eller der kunne være eksporten, eller hvad ved jeg, en lang række samvejende synspunkter. Derfor er vi også så optaget af at finde de løsninger i Enhedslisten – det tror jeg i øvrigt også hr. Ebbe Kalnæs er på nogle punkter – hvor man kan få begge dele til at gå op i en højere enhed.

Det er så utrolig interessant, når både miljø og så en lang række økonomiske synspunkter kan gå op i en højere enhed. Vi har lige for en time eller to siden haft debatten om, hvordan vi kan påtvinge nogle stærkere og stærkere elbesparelsemaskiner igennem i det danske samfund til glæde for både økonomiske faktorer og andre faktorer, og dér tror jeg egentlig godt der kunne nås frem til en eller anden form for enighed. Men når det så er sagt, vil jeg gerne fastholde, at der er altså, ja, jeg bliver nødt til at sige det, men det drejer sig om både i uddannelsespolitik og i miljøpolitik, at der er nogle urørlighedsområder, hvor man ikke bare lige kan sætte et hurtigt lille smart tal på. Jeg beklager.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Søren Kolstrup: Er hr. Søren Kolstrup af den opfattelse, at det ville være helt fint, når man f.eks. behandler miljøforslag og for den sags skyld andre forslag, at man da også fik en vurdering af, hvad det ville betyde for det beskæftigelsesmæssige, f.eks. i de geografiske områder, hvor man vil opleve de miljøforslag.

Det kan godt være, at miljøforslagene skal gennemføres alligevel, men jeg tror da, at Enhedslisten er af den opfattelse, at det er helt fint med åbenhed og det er helt fint med viden; man kan aldrig få for meget viden. Og når man så skal beslutte sig, jamen så må man sige: Hvem er for det ene, og hvem er for det andet?

Og er hr. Søren Kolstrup ikke enig i, at det f.eks. godt kunne have været en god idé, at vi havde vidst noget mere, da man gennemførte grønne afgifter, f.eks. om, hvordan grønne afgifter særlig rammer dem, der er svagest i samfundet, idet grønne afgifter jo ikke rammer, efter hvor meget man tjener, men kun, efter hvor

meget man forbruger, og det er jo meget ens, uanset hvor meget man har i indtægt. Kunne det ikke have været en mulighed med hensyn til grønne afgifter, at vi i hvert fald havde vidst det, inden nogen besluttede det?

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Der var da et gran af forståelse fra hr. Søren Kolstrup i svaret. Jeg vil gerne prøve at uddybe det en lille smule: Jeg tror godt, at vi kunne komme ud for miljøforslag her i Tinget, som jeg med glæde ville stemme for, men når jeg kan have en vis betænkelighed, så er det, fordi forslaget har en karakter og en administrerende karakter bagefter, som gør, at ufølsomheden i høj grad kommer ind.

Og det vil sige, at det, vi i vores lovgivning havde mulighed for, når vi vedtog miljølovgivningen på en række områder, var at åbne for muligheden for, at der var en større fleksibilitet og en mulighed for en efterfølgende politisk vurdering, der tog konkret udgangspunkt.

Og jeg vil gerne gentage, at det altså er, fordi der er en række mennesker, der rammes af det her masser af steder, og det er lidt ufølsomt. Og det er et spørgsmål om, at de, der har deres på det tørre, oftest er de mest bastante på det her område, fordi det ikke har den samme betydning for dem.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg er glad for hr. Hans Christian Schmidts sidste spørgsmål, for det giver mig jo anledning til at præcisere. Jeg er fuldstændig enig med hr. Hans Christian Schmidt i, at det ikke blot er fint, men det er særdeles nyttigt at være bevidst om, hvordan en given miljøinvestering, et givet miljøtiltag, virker beskæftigelsesmæssigt. Nogle af Enhedslistens forslag til miljøpolitik indebærer f.eks. flere job, men andre indebærer færre job. Og det vil vi selvfølgelig vedgå, og det er utrolig vigtigt at vedgå, således at politikken bliver gennemskuelig. Ingen tvivl om det.

Men hvor er det så, diskussionen kommer? Jeg tror i virkeligheden, den ligger i det, vi kunne kalde, at man går så vidt, at man vil til at lave et eller andet vejet gennemsnit og så sige: Her har vi den optimale investering, så har vi den næstbedste og den tredjebedste og den fjerdebedste. Det er forestillingen om det dér vejede gennemsnit. Det er dér, jeg melder fra, men jeg sagde ikke, at vi ikke vedgår de enkelte lov-

forslags økonomiske, sociale og miljømæssige effekter. Det var jo netop derfor, jeg roste beslutningsforslaget på de punkter, for her er jeg enig med hr. Hans Christian Schmidt.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Det får jeg jo mulighed for at kommentere lidt senere, men jeg vil gerne sige allerede nu til hr. Søren Kolstrup, at det var glædeligt at høre Enhedslistens tale. Det må jeg sige med det samme, for jeg tror bestemt, at vi kan finde en løsning – i hvert fald en løsning, der måske bliver mindre omfattende end det forslag, vi har lagt op til, men noget, hvor vi kan mødes i enighed, så vi i hvert fald bliver enige om at starte med nogle ting, der skal være med i et lovforslag.

Jeg hørte i og for sig hr. Søren Kolstrup gentage nøjagtig de samme ting, nemlig at det er vigtigt, at man kan gå ind på både det sociale og det arbejdsmæssige område. Jeg hørte nogle reservationer vedrørende det økonomiske, og hvis det er tilfældet, jamen så tager vi en diskussion om det. Men jeg synes, det er rart at høre, at Enhedslisten er, det hedder vistnok progressiv nok til at være med her.

Thorkild B. Fransgaard (FRI):

Frihed 2000 er medforslagsstiller, fordi vi finder, det er et godt forslag. Vi finder, det er vigtigt, at vi i fremtiden tager de nævnte tre hovedelementer med, når der tales bæredygtighed – ja, det er et mærkeligt udtryk, men det betyder balance.

De tre hovedelementer er samfundsøkonomi, det sociale område – folks beskæftigelse, hvad man lever af, og hvordan man har det til daglig – og endelig miljøet. På miljøområdet er der på alle områder indført bæredygtighed, for nu at bruge det udtryk, og det er udmærket. Men hvad med de to andre hovedområder? De to områder er med til at sikre, at hele samfundet og befolkningen også i næste generation kan leve i et velfærdssamfund. Derfor skal vi også have økonomi, beskæftigelse og det sociale område med, og det er det, beslutningsforslaget går ud på.

Det er ikke hensigten at angribe miljøpolitikken, som det er blevet sagt, hvis jeg ikke har misforstået det. Nej, vi må se det hele i en sammenhæng. Den næste generation og den næste igen vil jo også gerne leve i et velfærdssamfund, som vi gør, og hvis vi alene fokuserer på

miljøområdet – måske så meget, at det går ud over beskæftigelsen og dermed ud over de muligheder, der er for at skabe økonomi i vort samfund – er det derfor ikke sikkert, at det er det rigtige, vi har gjort. Derfor går beslutningsforslaget ud på, at der skal skabes balance på alle tre hovedområder.

Forslaget angriber ikke miljøpolitikken. Det kan vi måske se lidt forskelligt på, men vi er nødt til at se det hele i en sammenhæng. Det er derfor, vi er medforslagsstillere, det er sådan, vi opfatter forslaget, og hvis jeg må bruge det udtryk, er jeg derfor lidt ked af den modtagelse, forslaget har fået. I hvert fald nogle medlemmer har udtrykt, at det er i en negativ mening, vi har fremsat forslaget, men det er det ikke. Nej, det er, fordi vi skal tænke lidt længere frem og tænke på den næste generation.

Når det gælder økonomien, må vi jo, når vi laver et lovforslag, se på, hvilken betydning det vil få for betalingsbalancen, og hvilken betydning det vil få for de værdier, vi skaber på det sociale område. Får vi skabt en så god økonomi, hvis vi vedtager det, at vi kan bevare de sociale goder, vi har, og bliver der beskæftigelse til befolkningen? Og så kommer miljøområdet, som vi er i fuld gang med. Ja, vi skal selvfølgelig fortsat have en miljøvurdering, men vi skal se alle tre ting i en balance. Det er det, der er meningen med beslutningsforslaget, og derfor er det skuffende – jeg kan godt bruge det udtryk – at der ikke er flere, der ser positivt på det.

I fremtiden, når vi kommer med lovforslag og med handlingsplaner, og hvad vi nu gør, vil vi se lidt mere på alle tre hovedområder i stedet for på miljøet alene. Det er vores begrundelse for, at vi er medforslagsstillere, og vi støtter selvfølgelig beslutningsforslaget; det er noget, der siger sig selv. Men jeg vil gerne bede alle dem, der har været skeptiske over for det, om at tænke over tingene endnu en gang.

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne starte med at sige tak for reaktionerne og for modtagelsen af beslutningsforslaget, selv om jeg ikke vil undlade at sige, at det var lidt ærgerligt, at der var rigelig mange rygmarsvrefleksioner. Faktisk er det vel sådan, at i hvert fald i venstre side af Folketingssalen skulle vi helt hen til Enhedslisten, før vi begyndte at finde nogle, vi kunne slå følgeskab med, og som begyndte at vise åbenhed. Det var i orden, at man fik mere viden om lovforslagene, og det synes jeg at jeg her til start vil rose Enhedslisten

for. Det plejer måske også at være Enhedslisten, der godt tør gå det lille skridt videre, så det vil vi også kvittere for i dag.

Når jeg alligevel først må sige et par ord til miljø- og energiministeren, er det jo, fordi man skulle høre en miljø- og energiminister, som næsten ikke kunne få sig selv til at være positiv over for et sådant forslag. Selv om der er citeret ordret fra FN og OECD og Det Økonomiske Råd, leder ministeren efter, om det nu ikke er muligt at finde noget, der kan fylde ham med lidt mistillid. Og så er det alligevel sådan, at nogle kan sidde tilbage og mene, at hvad hjertet er fyldt af, løber munder over med, for der kom alligevel noget om, at det nok ikke er sådan.

Ministeren gik endda så langt som til at sige, at han måtte erkende, at man kan læse beslutningsforslaget, som det står skrevet, men at man også kunne begynde at tolke det, og det er så det, ministeren gør. Han begynder at tolke det for at kunne finde noget negativt, og han citerede fra side 3:

»En bæredygtighedsvurdering skal for det første indeholde en beskrivelse af de konsekvenser, som forslaget vil få på miljøområdet.«

Jamen der står altså ikke for det andet, for det tredje eller for det fjerde. Der står, at *for det første* skal det indeholde en beskrivelse af de konsekvenser, som forslaget vil få på miljøområdet, og så skal man alligevel høre ministeren stå her på talerstolen og sige, at det nok ikke lige er det, der er det vigtigste, eller sådan noget. Jamen hvorfor skulle vi så nævne det som det første? Og det er i øvrigt ikke et valg, som vi har truffet. Alle de indikatorer, som her bliver nævnt, er nævnt af OECD og er nævnt af FN, og Det Økonomiske Råd har sagt, at det kan sagtens lade sig gøre.

Derfor er det i grunden sådan, at jeg må forstå, at det er ligegyldigt, hvad vi kommer med. Det er rygmarsvrefleksionernes dag, og uanset hvad der måtte blive sagt, uanset hvad der måtte blive foreslået, sidder miljøministeren med armene over kors og siger: Jeg er ikke til at rokke. Det eneste, jeg vil begynde at rokke ved, er, at det ikke skal hedde bæredygtighed mere. Nu har ministeren fundet på noget, som han i sin tale heroppefra kaldte »holdbarhed«. Holdbarhed! Er det regeringens nye slogan, så siger jeg tak! At holdbarhed nu skulle kunne afløse bæredygtighed! Det kan da godt være, man har en statsminister og en miljøminister her i Danmark, men man har ingen som Brundtland, der virkelig kunne sætte fokus på det.

Jeg kunne forstå på nogle ordførere, at det mere var statsministeren, der skulle stå for det. Men nu er det altså miljøministeren, og derfor må jeg bare sige til miljøministeren: Jeg synes, det er meget skuffende, at miljøministeren reagerede, som han gjorde her. Jeg havde håbet, han ville have været mere imødekommende.

Hr. Jørn Jespersen sagde noget om, at det nu kun skulle være økonomiske vurderinger. Nej, det skal det ikke. Vi kan bare godt tænke os, at alle de elementer, som blev foreslået af FN og OECD, skulle være med i lovforslagene, men vi har ikke funderet på, om der skulle være flere lovforslag; vi har alene koncentreret os om miljøforslag. Jeg vil ikke afvise, at man sagtens kunne gå ind på andre områder, men jeg hørte en enkelt ordfører fra regeringspartierne sige, at hvis vi ville tage alle områder med – jeg tror endda, det var miljøministeren, som sagde det – ja, så ville debatten blive fuldstændig uoverskuelig. På den ene side siger man altså, at det er alt for enkelt, for det er kun miljøforslagene, der er med, og på den anden side siger man: Jamen hvis I tager det hele med, bliver det helt uoverskueligt, og så kan det slet ikke lade sig gøre at gennemføre noget. Sådan kan man jo vælge at sige, og jeg har på fornemmelsen, at det gælder om at finde et eller andet, som kan gøre, at det her aldrig kan blive til noget.

Så må jeg sige, at jeg heldigvis hørte både hr. Ebbe Kalnæs og hr. Thorkild B. Fransgaard tale om, at man skal foretage politiske vurderinger og miljøvurderinger. Jeg synes, det er dejligt at høre, at vi i hvert fald kan have en tilgang, der taler om viden og åbenhed, og det hørte jeg da også hr. Svend Aage Fauverholdt fra Dansk Folkeparti sige.

Så var der lidt om udtrykket bæredygtighed, og det var måske det eneste sted, jeg kunne finde en alliance med ministeren, fordi ministeren åbenbart heller ikke kan lide ordet bæredygtighed, men ønsker, at det skal hedde holdbarhed. Jamen vil miljøministeren så ikke komme på ta-

lerstolen og forklare, hvorfor det skal hedde holdbarhed? Man kan jo selvfølgelig godt bare råbe fra salen, at det og det er man imod, og sådan noget, men man kan jo også gå ind i en dialog, og jeg synes da ikke, der kan være noget forkert i, at det danske Folketing også bruger lidt tid på at diskutere de ting, der er anbefalet af OECD og af FN.

Vi ser frem til den debat, der kommer i Miljø- og Planlægningsudvalget, og vi håber selvfølgelig, at der kan samles et flertal, i hvert fald for dele af forslaget. Men som det ser ud efter i dag, siger jeg bare tak for de bemærkninger, der er faldet.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 26. april 2000, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 20.41